

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากผลการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรปี พ.ศ. 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555ก: 18, ออนไลน์) พบว่าผลการสำรวจเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของประชากรนอกเวลาเรียน/เวลาทำงาน ในกลุ่มวัยเด็กตั้งแต่อายุ 6 – 14 ปี มีพฤติกรรมการอ่านที่แตกต่างไปจากกลุ่มเยาวชน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ โดยในกลุ่มวัยเด็กใช้เวลาในการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนเฉลี่ย 39 นาทีต่อวัน โดยกลุ่มวัยเด็กจะให้ความสนใจอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนประเภทวิชาการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75 แต่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อผ่านในช่วงวัยเยาวชน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 43.0, 9.8, 5.7 ความจำเป็นของวัยเด็กคือการอ่านเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้เพื่อใช้ศึกษาเพิ่มเติม แต่ผลการสำรวจยังพบว่านักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กสนใจที่จะอ่านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับข่าวสาร เพียงร้อยละ 4.0 แต่จะสนใจเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 32.3 เมื่ออยู่ในช่วงวัยเยาวชน นอกจากนี้พฤติกรรมการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนของวัยเด็ก เกิดขึ้นที่บ้านร้อยละ 89.4 และที่สถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 69.3

ผลการสำรวจข้างต้น ชี้ให้เห็นความจำเป็นหนึ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านในวัยเด็ก ว่าหากนักเรียนในวัยเด็ก หรือช่วงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีพฤติกรรมการอ่านเพื่อต้องการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของตนเองเป็นจำนวนมาก หากนักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านจนถึงในระดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้จากสิ่งที่อ่านได้เพิ่มมากขึ้น และเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยเยาวชนนักเรียนจะสามารถใช้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในการประเมินและตัดสินใจเชื่อถือในข้อมูลข่าวสารได้เพิ่มขึ้นจนเป็นคุณลักษณะที่ติดตัวนักเรียนต่อไปในอนาคต

เมื่อเทียบกลุ่มผู้อ่านในระดับประถมศึกษา กับระดับการศึกษาอื่น ๆ พบว่ามีพฤติกรรมการอ่านเฉลี่ยเพียง 3 – 4 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นระดับค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ของการศึกษาในงานวิจัย เรื่องการพัฒนาดัชนีการอ่าน และการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนี : ดัชนีการอ่านและสถานการณ์การอ่านของคนไทยปี 2553 ของวรรณิ์ แกมเกตุ และ สุเทพ บุญซ็อน (2553) ในผลของงานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการอ่านเฉลี่ยต่อวันเพียง 76 นาทีต่อวัน ถือเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในระดับการศึกษาอื่น ๆ ในงานวิจัยยังพบว่าผลงานวิจัยมีความสอดคล้องกับรายงานการประเมินนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่พบว่านักเรียนอ่านเขียนไม่ได้ นักเรียนมีพฤติกรรมที่ต่ำกว่าเกณฑ์ เพราะหนังสือที่ได้มาเป็นลักษณะยืมคืน หนังสือใหม่นักเรียนไม่กล้าขีดหรือเขียนลงในหนังสือ เนื่องจากต้องส่งคืนเมื่อจบการศึกษาในสภาพเดิม นักเรียนหลายคนปฏิเสธที่จะเอาหนังสือใหม่ไปโรงเรียน ข้อมูลงานวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่าหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่านที่เพิ่มมากขึ้นคือการได้ใช้เทคนิคการอ่านร่วมกับพฤติกรรมการอ่าน เช่นการขีด เขียน เพื่อช่วยในเรื่องของการจดจำต่าง ๆ

หากได้พิจารณาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จะพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ เช่นในภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร แก้ปัญหา แสวงหาความรู้เพิ่มเติม การประกอบอาชีพ รวมไปถึงการศึกษาต่อยอดในความสามารถของนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ รวมถึงการมีความเข้าใจในกร็องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และความสามารถในการสื่อสารเพื่อส่งต่อแนวคิดและวัฒนธรรมของไทย ไปสู่สังคมโลกได้อย่างทัดเทียม โดยมีสาระสำคัญคือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาเพื่อการเข้าถึงวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และภาษาด้วยความสัมพันธ์ในชุมชนโลก สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีการกำหนดสาระไว้ อย่างชัดเจนคือ

สาระที่ 1 : ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในมาตรฐานทั้ง 3 ข้อ เน้นการเข้าใจ และตีความเรื่องที่ฟัง และอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสื่อสารทางภาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมไปถึง การนำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ โดยการพูด และการเขียน

สาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรมเป็นการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย เพื่อการใช้อย่างเหมาะสม ถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 : ภาษาด้วยความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น คือ การใช้ภาษาต่างประเทศ ในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหา ความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตนเอง

สาระที่ 4 : ภาษาด้วยความสัมพันธ์กับชุมชนแลโลก กล่าวคือการใช้ภาษาต่างประเทศใน สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ในการศึกษาภาพรวมของความสามารถในการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ในรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET(สถาบันทดสอบ แห่งชาติ, 2553) พบว่าการทดสอบด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ในวิชาภาษาอังกฤษ ในมาตรฐาน การเรียนรู้ด้านการเข้าใจ และตีความเรื่องที่ฟัง และอ่าน จากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดง ความ คิดเห็นอย่างมีเหตุผล ในปีการศึกษา 2552 พบว่าจากระดับคะแนนเต็ม 36.00 ผลการทดสอบ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.48 และค่ามัธยฐาน 12.00 ซึ่งค่าดังกล่าวในผลทดสอบชี้ให้เห็นการมีมาตรฐานของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ในขณะที่การประเมินการอ่านวิชาภาษาไทย ด้านการใช้ กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน พบว่าที่ค่าระดับคะแนนเต็ม 33.33 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย เพียง 3.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.12 และค่ามัธยฐาน 0.00

จากค่าระดับคะแนนทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งรายวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีผลที่ได้จากการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และในรายงานยังกล่าวถึงแนวโน้มค่าระดับความสามารถในการอ่านในเชิงวิเคราะห์ที่ต่ำลงอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

นอกจากความบกพร่องด้านพฤติกรรมการอ่านที่พบในนักเรียนวัยเด็ก ยังพบสภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีที่มีปัจจัยสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาทักษะอ่าน เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองความสะดวกสบายของประชากรในประเทศ และเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้การบริโภคเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากรายงานผลการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในครัวเรือน ซึ่งได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกในครัวเรือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2554 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555) พบว่าในปี พ.ศ. 2554 ประชากรตั้งแต่อายุ 6 ปีขึ้นไป ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จำนวน 19.9 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 32 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า จำนวน 14.1 ล้านคน หรือร้อยละ 24.5 มีการใช้โทรศัพท์มือถือ 41.4 ล้านคน หรือร้อยละ 66.4 จากเดิม 21.7 ล้านคน หรือร้อยละ 36.7 และใช้อินเทอร์เน็ต 14.8 ล้านคน หรือร้อยละ 23.7 จากเดิม 7.1 ล้านคนหรือร้อยละ 12.0

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าอัตราการบริโภคเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมีเพิ่มมากขึ้นเป็นเท่าตัว การสำรวจยังพบว่าสถานที่ที่ใช้เทคโนโลยีในปี พ.ศ. 2554 มากที่สุดส่วนใหญ่พบการใช้ในสถานศึกษา ร้อยละ 49.4 และกลุ่มอายุของผู้ใช้ส่วนใหญ่ มีระหว่างอายุ 6 – 14 จำนวนร้อยละ 51.9 และกลุ่มอายุ 15 – 24 ปี จำนวนร้อยละ 38.3 ทั้งสองกลุ่มอายุนี้อาศัยอยู่ในวัยเรียนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา – มัธยมศึกษา) และกลุ่มการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักเรียนนักศึกษา มีอัตราการบริโภคเทคโนโลยี และใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้น

จากข้อมูลการสำรวจข้างต้นชี้ให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มอายุ 6 – 14 ปี หรือในกลุ่มระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นมาก นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา ในขณะเดียวกันการมีเทคโนโลยีที่สูงขึ้นเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งที่ทำให้เห็นว่านักเรียนมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี และสามารถค้นหาและเรียกดูข้อมูลต่าง ๆ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งหมายถึงข้อมูลทั้งที่เกิดประโยชน์ สร้างสรรค์ รวมถึงข้อมูลที่เป็นอันตราย หรือมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในช่วงวัยดังกล่าว

ในขณะที่การบริโภคเทคโนโลยีในครัวเรือน และในกลุ่มนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นโยบายทางด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ในส่วนนโยบายทางการศึกษา มีการเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา ภาครัฐกำหนดนโยบายสำคัญในปี พ.ศ. 2554 เร่งดำเนินการให้เสร็จภายในปี พ.ศ. 2555 คือ การส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษาภายใต้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” และตามมติของคณะรัฐมนตรี ลงนามวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555 ทางคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการดำเนินงาน ของคณะรัฐมนตรีในช่วง 3 เดือน และได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารนโยบาย 1 คอมพิวเตอร์พกพา(แท็บเล็ต) ต่อ 1 นักเรียน โดยทำหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติสำหรับนโยบายคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ต่อ 1 นักเรียน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของนักเรียน รวมถึงหลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์ และในการให้บริการเครือข่ายไร้สายเพื่อการสนับสนุนการใช้งานคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ในโรงเรียนตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งประกาศโดยสำนักงานรัฐมนตรี (2555ก)

ทั้งนี้มติของคณะรัฐบาลในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555 ณ อาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ 2 เรื่องคือ อนุมัติหลักการงบประมาณในการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต จำนวน 1,937,632,400 บาท ตามนโยบายที่จะจัดหาคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตให้แก่โรงเรียน โดยเริ่มทดลองดำเนินการในโรงเรียนนโยบายนำร่องสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ปี

การศึกษา 2555 ควบคู่กับการเร่งการพิจารณาเนื้อหาที่เหมาะสมตามหลักสูตรบรรจุลงในคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต รวมทั้งจัดทำระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายมาตรฐานให้บริการในสถานศึกษาที่กำหนดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และแต่งตั้งข้าราชการนักวิชาการเชี่ยวชาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ให้ดำรงตำแหน่ง เป็นที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน ซึ่งประกาศโดยสำนักงานรัฐมนตรี (2555ก)

นโยบายดังกล่าวของภาครัฐส่งผลเกิดปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้ครูผู้สอนต้องศึกษา เพื่อทำความเข้าใจกับรูปแบบ และวิธีการนำอุปกรณ์แท็บเล็ตไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของตนเอง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ในมุมมองจากการเติบโตการใช้อุปกรณ์ประเภทแท็บเล็ตในตลาดโลก พบว่ามีอัตราในการบริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอัตราก้าวกระโดด โดยการวิจัยทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ประเภทแท็บเล็ตสามารถแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดในกลุ่มอุปกรณ์ประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ได้มากถึงร้อยละ 62 โดย Morgan Stanly Research (2011) ในการวิจัยทางการตลาดพบว่ามีกลุ่มผู้ใช้ใหม่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลข่าวสารจากอนาล็อก เป็นรูปแบบดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น เกิดรูปแบบหรือลักษณะการให้บริการเป็น “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์” ในรูปแบบออนไลน์ ที่ผู้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์พกพาแท็บเล็ต สามารถดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบออนไลน์เข้าสู่ตัวเครื่องได้โดยตรง หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้การใช้ “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์” เพิ่มขึ้นบนอุปกรณ์แท็บเล็ต เนื่องมาจากความสามารถในการลดต้นทุนการผลิตหนังสือลงไปเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การกำหนดราคาขายปลีกหนังสือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มีการตั้งระดับราคาที่ถูกลงเกือบเท่าตัว

ในภาคการศึกษาปัจจุบันครูผู้สอน หรือนักเทคโนโลยีการศึกษา สามารถสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเอง ผ่านซอฟต์แวร์ หรือบริการผ่านเว็ลด์ไวด์เว็บ ข้อมูลข้างต้นพบว่าในการบริโภคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นเนื้อหาในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการเพิ่มจำนวนที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการบริโภคหรืออ่านข้อมูลจากสารสนเทศแตกต่าง

ออกไปจากเดิม ผู้เรียนมีทางเลือกในการอ่านหรือเรียนรู้ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เป็นจำนวนมาก แต่เพราะจำนวนของข้อมูลข่าวสาร และเนื้อหาบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีจำนวนมาก ทำให้ผู้อ่านรับรู้ และเรียนรู้จากเนื้อหาที่ไม่ถูกต้องยังไม่ได้รับการคัดสรร ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจแนวคิด หรือเนื้อหาที่สำคัญที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการอ่านแบบมีวิจารณญาณ คือหนึ่งในทักษะสำคัญ ที่ผู้เรียนต้องรู้จักพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการอ่านแบบมีวิจารณญาณจึงเป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญสำหรับผู้อ่านในยุคดิจิทัล ถือเป็นทักษะสำคัญเพื่อช่วยในการกลั่นกรองเนื้อหา ก่อนตัดสินใจรับรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปในอนาคต

ในงานวิจัยของ Liao (2011) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษ ที่ต้องพัฒนาความสามารถของนักเรียนในยุคปัจจุบันให้มีทักษะที่เหมาะสมกับ การนำไปใช้ในสังคมปัจจุบัน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน จึงมีความสำคัญมากในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้รอบตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการฟัง และการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในสังคมการทำงานในอนาคต สามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในงานวิจัยได้กล่าวว่า ความสามารถในการอ่าน คือสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษคือทักษะสำคัญที่ทำให้นักเรียนสามารถรับข้อมูลสารสนเทศอื่น ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น จึงนับเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ในงานวิจัยนี้ยังกล่าวถึงการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถที่สามารถระบุได้ในเรื่องของแก่นของเรื่อง เข้าใจในรายละเอียดของข้อเท็จจริง การเดาศัพท์ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งประสิทธิภาพการอ่านลักษณะนี้หมายรวมถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่ต้องอาศัยเทคนิคในการอ่านต่าง ๆ อาทิ การศึกษาบริบท, การใช้พจนานุกรม, การใช้เทคนิคการอ่านผ่านตา (Scanning Skill), การใช้เทคนิคการอ่านเพื่อค้นหาอย่างรวดเร็ว (Skimming Skill), การสรุปเนื้อหา การใช้หัวเรื่อง เป็นต้น และงานวิจัยนี้ยังสรุปให้เห็นว่า การมีพัฒนาการด้านความสามารถในการอ่านที่เพิ่มขึ้น ขึ้นอยู่กับการฝึกฝน จนเกิดเป็นคุณลักษณะการอ่านที่ดีติดตัว (Good reading habit)

จากการประมวลปัญหาและสาเหตุต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความบกพร่องต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากการศึกษาแนวคิดของ Stauffer (1975) พบว่าการนักเรียนสามารถพัฒนาทักษะความสามารถการอ่านของตนเพื่อให้สามารถอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณนั้น มีผลมาจากประสบการณ์เรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับผ่านการสอนจากครู รวมถึงการพัฒนาทักษะพื้นฐานการอ่าน การคิด ของนักเรียนก็เป็นผลมาจากครูผู้สอน และกระบวนการสอนของครูเป็นส่วนใหญ่ หากพิจารณาการจัดรูปแบบกระบวนการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้เทคนิค อุปกรณ์ รวมไปถึงกลวิธีการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ ของครูสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนอย่างชัดเจน

คำถามในการวิจัย

1. รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบ และขั้นตอนอย่างไร
2. เมื่อใช้รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R แล้วนักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษา มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นประถมศึกษา มีพัฒนาการด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ตลอด 6 สัปดาห์

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

1.1. นักเรียน ชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 12,544 คน

1.2. ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ได้แก่

1.2.1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เพื่อประเมิน รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต

1.2.2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล สำหรับการตรวจวัดการ บังชี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.2.3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษา สำหรับประเมินการใช้เทคนิค การอ่านสำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์ บน แท็บเล็ต

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่มคือ

2.1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน วิทยาลัย จำนวน 1 ห้องเรียน

2.2. ผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม ได้แก่

- 2.2.1. ผู้เชี่ยวชาญสำหรับรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต
 - 2.2.2. ผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเมินการใช้เทคนิคการอ่าน
 - 2.2.3. ผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเมินคำถามตัวบ่งชี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R ประกอบด้วย
 - 3.1. องค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์ ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R
 - 3.2. ขั้นตอนการออกแบบรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R
 4. งานวิจัยนี้ได้เลือกกลุ่มภาษาต่างประเทศเพื่อดำเนินการทดลอง เป็นไปตามเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามตัวชี้วัดที่ 1 เรื่องภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 5. ตัวแปรในการศึกษา
 - 5.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R
 - 5.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยนี้มุ่งหวังการออกแบบรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อให้นักเรียนระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณติดตัวขณะอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประโยชน์ในการอ่านเพื่อวิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือและตัดสินใจในการรับข้อมูลข่าวสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

1. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์
2. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการอ่าน
3. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแท็บเล็ต
4. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์ อาศัยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ประเภทแท็บเล็ต และซอฟต์แวร์การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อทำให้สามารถอ่านหนังสือที่ปรากฏบนหน้าจอของอุปกรณ์ได้ โดยบรรจุเนื้อหาของหนังสือแต่ละสัปดาห์ไว้ด้วยกัน โดยผู้อ่านสามารถอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และมีปฏิสัมพันธ์ผ่านการสัมผัสหรือได้ตอบในองค์ประกอบบางส่วนในหน้าจอ และเกิดการโต้ตอบ หรือแสดงผลในลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลประเภทตัวอักษร
2. การมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลประเภทมัลติมีเดีย
3. การมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลประเภทภาษาที่ใช้ในการเขียนเว็บไซต์ (HTML)

เทคนิคการอ่านแบบ SQ3R หมายถึง กลวิธีการอ่านเพื่อช่วยระหว่างการดำเนินกิจกรรมการอ่าน เป็นส่วนหนึ่ง ส่วนเสริม หรือเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถประเมิน และตัดสินใจเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้จากการอ่าน โดยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R ประกอบไปด้วย คือการสำรวจ (Survey), การตั้งคำถาม (Question), การอ่าน (Read), การอธิบายชี้แจง (Recite), และการทบทวน (Review)

อุปกรณ์แท็บเล็ตเป็นฐานการเรียนรู้ หมายถึง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบพกพา ผู้ใช้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลต่าง ๆ ได้บนหน้าจอโดยการสัมผัส (Interactive System) มีระบบปฏิบัติการการ (Operation System) และมีคุณลักษณะ หรือติดตั้งระบบซอฟต์แวร์เพื่อรองรับการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านสามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริง และความคิดเห็นของผู้เขียนได้ โดยอาศัยการวิเคราะห์อย่างมีขั้นตอน เพื่อสามารถประเมินผลความน่าเชื่อถือในเนื้อหาดังกล่าวได้ โดยมีตัวบ่งชี้การประเมิน เพื่อการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้มาจากการสังเคราะห์ความหมายและคุณลักษณะตัวบ่งชี้ 5 ประการคือ การรู้จักแยกแยะ, การถอดความ, การวิเคราะห์สังเคราะห์, การประเมินผลเพื่อการตัดสินใจ และการประยุกต์ใช้

รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R หมายถึง องค์ประกอบของรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละขั้นตอนของเทคนิค SQ3R คือการสำรวจ (Survey), การตั้งคำถาม (Question), การอ่าน (Read), การอธิบายที่แจ่มแจ้ง(Recite), และการทบทวน(Review) ใช้เพื่อบ่งชี้การวัดคุณลักษณะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ขั้น โดยอ่านผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพา(แท็บเล็ต) เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ รู้จักแยกแยะ ถอดความ วิเคราะห์สังเคราะห์ ประเมินผลเพื่อการตัดสินใจ และการประยุกต์ใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการใช้รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนแท็บเล็ต ด้วยเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. เป็นแนวทางในการนำไปศึกษาเพิ่มเติม หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป